

Nyerges Judit (1947–2021)

Van, aki minden képen az előtérben áll, és van, aki a háttérben. Félárnyékban, takarásban; olykor hiányzik is róla. Nélküle mégsem állt volna össze a kép. A szereplőket ő terelte össze, ő mutatta meg, hova álljanak, és a fotóst is ő állította a helyére. Nyerges Judit a szó szoros és átvitt értelmében is számtalan csoportkép gazdája volt. Konferenciák szervezője, az előadásokat közlő kötetek olvasószerkesztője, régi magyar szövegek gondozója és a szövegeket közlő filológusok nélkülözhetetlen támasza.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság (utóbb és ma: Nemzetközi Magyarstudományi Társaság) szervezőtitkáráként dolgozott három évtizeden át, 1982-től 2012-es nyugdíjba vonulásáig. Klaniczay Tibor, Béládi Miklós, Jankovics József munkájának háttérében, a sok száz résztvevős világkongresszusok, az első doktorandusz-konferenciák szervezőbizottságaiban, a választmányi ülések, a kiadványok, a körlevelek, a napi adminisztráció robotosaként mindig őt találtuk meg. Tőle kaptuk a vonat- és repülőjegyeket, és tőle érkeztek vissza kézirataink javított változatai is. Ő vezette az autót, ha Zrínyi Miklós vagy Gyöngyösi István síremlékére vittünk koszorút, és ő korrigálta, gyarapította a jegyzetanyagot műveik kiadásaihoz. Bécs (1986), Szeged (1991), Róma (1996), Jyväskylä (2001), Debrecen (2006), Kolozsvár (2011) – minden hungarológiai kongresszuson ott volt, még akkor is, amikor már csak kívülről, nyugdíjasként segíthetett, mint Pécsen, 2016-ban. Mindenkit személyesen ismert a magyarságtudományi kutatások hazai és nemzetközi műhelyeiben, elmaradhatatlan résztvevője volt a Társasággal szorosan összefonódott Irodalomtudományi Intézet konferenciáinak. A *Hungarológiai Értesítő* szerkesztésében éppúgy részt vett, mint ahogy – talán kevesen tartják számon – az *Irodalomtörténeti Közlemények* sokáig nélkülözhetetlen névmutatójának készítésében is. Utolsó éveiben az egyre nagyobb tekintélyt szerző (és egyre terjedelmesebb) *Lymbus: Magyarságtudományi Közlemények* olvasószerkesztését is ő vállalta és végezte a tőle megszokott pontossággal, lelkiismeretességgel.

A hungarológia nemzetközi hálózata az ő számára nem intézmények absztrakt együttműködése, hanem élő emberi kapcsolatok sokasága volt. Nem szerette a levelezést: felhívta, akivel dolga akadt, és karcos humorát, néhol a tapintat határát súroló, de mindig a lényegre tapintó megjegyzéseit sosem felejtette el, akinek vele akadt dolga. Sokan voltak, voltunk ilyenek: a Társaság titkárságán évtizedekig az is feladata volt, hogy a szégyennebb tájakról betévedő kutatókat ellássa szakirodalommal, amit a hazai vagy nyugati műhelyekből érkező szerzők hordtak oda (az alapszabály értelmében). A két irányt sosem keverte össze, s ha valaki megtévedt volna, akár saját főnökei közül, rávert a polcon matató kezére: „Te hozod a könyveket, nem viszed!” Utasítást, parancsot nem ismert, a szakmai tekintélyt viszont sokszoros, önként vállalt munkával ismerte el. Igazi háttérember-ré csak erős egyéniséggel tud válni valaki. Ő az volt. Magányos, zárkózott és áldozatkész. Sokaknak segített, szeretettel, szerényen. Most a félárnyékból egy lépéssel még hátrébb húzódott. A kép még velünk van. Neki is tartozunk vele, hogy vigyázunk rá.

Bene Sándor